

Vezi: Norme de aplicare din OAP 1410/2016

Lege nr. 46
drepturilor pacientului

CAPITOLUL I
Dispozitii generale

Art. 1. - In sensul prezentei legi:

a) prin pacient se intelege persoana sanatoasa sau bolnava care utilizeaza serviciile de sanatate;

b) prin discriminare se intelege distinctia care se face intre persoane aflate in situatii similare pe baza rasei, sexului, varstei, apartenentei etnice, originii nationale sau sociale, religiei, optiunilor politice sau antipatiei personale;

c) prin ingrijiri de sanatate se intelege serviciile medicale, serviciile comunitare si serviciile conexe actului medical;

c¹) prin medicina personalizata se intelege ingrijirile de sanatate acordate pe baza unui model medical care foloseste caracterizarea fenotipurilor si genotipurilor persoanelor, care constau in oferirea de servicii medicale preventive, de diagnostic, curative, de reabilitare, respectiv ingrijiri terminale specifice fiecarui pacient;

Completat de art.I pct.1 din Legea 138/2023 (intra in vigoare la 6 luni de la data publicarii in M.OF)

d) prin interventie medicala se intelege orice examinare, tratament sau alt act medical in scop de diagnostic preventiv, terapeutic ori de reabilitare;

e) prin ingrijiri terminale se intelege ingrijirile acordate unui pacient cu mijloacele de tratament disponibile, atunci cand nu mai este posibila imbunatatirea prognozei fatale a starii de boala, precum si ingrijirile acordate in apropierea decesului.

"f) prin reprezentant legal se intelege sotul/sotia, copiii, parintii sau celelalte rude pana la gradul al IV-lea ale pacientului, tutorele, precum si orice persoana cu varsta de minimum 18 ani impliniti pe care pacientul o desemneaza in acest scop prin declaratie incheiata in forma autentica, care se inregistreaza in Registrul national notarial de evidenta a procurilor si revocarilor acestora si care va cuprinde drepturile prevazute de lege ce pot fi exercitate de reprezentant."

La articolul 1 litera f) completata de art.unic din Legea 150/2019

"g)prin screening se intelege examinarea initiala de prezumtie sau stabilirea existentei reale a bolilor sau a altor caracteristici biologice ori comportamentale intr-o populatie, care consta in aplicarea unui ansamblu de procedee si tehnici de investigatie in scopul descoperirii precoce si evidentierii lor intr-un stadiu incipient."

La articolul 1 litera g) completata de art.unic pct.1 din Legea 257/2020

h) prin supravietuitor de cancer se intelege persoana, astfel cum este definita la art. 1 alin. (2) din Legea nr. 18/2022 privind declararea primei zile de duminica din luna iunie ca Ziua nationala a supravietuitorilor de cancer;

i) prin distribuitor de asigurari se intelege persoana fizica sau juridica, astfel cum este definita la art. 3 alin. (1) pct. 6 din Legea nr. 236/2018 privind distributia de asigurari, cu completarile ulterioare.

Completat de art.I pct.1 din Lege 200/2022

Art. 2. - Pacientii au dreptul la ingrijiri medicale de cea mai inalta calitate de care societatea dispune, in conformitate cu resursele umane, financiare si materiale.

"Art. 2¹. - Pacientii asigurati prin Casa Nationala de Asigurari de Sanatate au dreptul la investigatii gratuite de screening la justa solicitare proprie din momentul incadrarii in grupul de risc sau pe baza unei trimiteri de la medicul specialist."

Articolul 2¹ completat de art.unic pct.2 din Legea 257/2020

Art. 3. - Pacientul are dreptul de a fi respectat ca persoana umana, fara nici o discriminare.

CAPITOLUL II

Dreptul pacientului la informatia medicala

Art. 4. - Pacientul are dreptul de a fi informat cu privire la serviciile medicale disponibile, precum si la modul de a le utiliza.

Art. 5. - (1) Pacientul are dreptul de a fi informat asupra identitatii si statutului profesional al furnizorilor de servicii de sanatate.

(2) Pacientul internat are dreptul de a fi informat asupra regulilor si obiceiurilor pe care trebuie sa le respecte pe durata spitalizarii.

Art. 6. - Pacientul are dreptul de a fi informat asupra starii sale de sanatate, a interventiilor medicale propuse, a riscurilor potentiale ale fiecarei proceduri, a alternativelor existente la procedurile propuse, inclusiv asupra neefectuării tratamentului si nerespectării recomandarilor medicale, precum si cu privire la date despre diagnostic si prognostic.

Art. 7. - Pacientul are dreptul de a decide daca mai doreste sa fie informat in cazul in care informatiile prezentate de catre medic i-ar cauza suferinta.

Art. 8. - Informatiile se aduc la cunostinta pacientului intr-un limbaj respectuos, clar, cu minimalizarea terminologiei de specialitate. In cazul in care pacientul nu cunoaste limba romana, informatiile i se aduc la cunostinta in limba materna ori intr-o limba pe care o cunoaste sau, dupa caz, se va cauta o alta forma de comunicare.

Daca pacientul nu este cetatean roman, informatiile i se aduc la cunostinta intr-o limba de circulatie internationala sau, dupa caz, se va cauta o alta forma de comunicare."

Art.8 modificat de art.unic din Legea 191/2017 **Art. 9.** - Pacientul are dreptul de a cere in mod expres sa nu fie informat si de a alege o alta persoana care sa fie informata in locul sau.

Art. 10. - Rudele si prietenii pacientului pot fi informati despre evolutia investigatiilor, diagnostic si tratament, cu acordul pacientului.

Art. 11. - Pacientul are dreptul de a cere si de a obtine o alta opinie medicala.

Art. 12. - Pacientul sau persoana desemnata in mod expres de acesta, conform prevederilor art. 9 si 10, are dreptul sa primeasca, la externare, un rezumat scris al investigatiilor, diagnosticului, tratamentului, ingrijirilor acordate pe perioada spitalizarii si, la cerere, o copie a inregistrarilor investigatiilor de inalta performanta, o singura data.

Art.12 modificat de art.unic din Legea 50/2016

CAPITOLUL III

Consimtamantul pacientului privind interventia medicala

Art. 13. - Pacientul are dreptul sa refuze sau sa opreasca o interventie medicala asumandu-si, in scris, raspunderea pentru decizia sa; consecintele refuzului sau ale opririi actelor medicale trebuie explicate pacientului.

Art. 14. - Cand pacientul nu isi poate exprima vointa, dar este necesara o interventie medicala de urgenta, personalul medical are dreptul sa deduca acordul pacientului dintr-o exprimare anterioara a vointei acestuia.

Art. 15. - In cazul in care pacientul necesita o interventie medicala de urgenta, consimtamantul reprezentantului legal nu mai este necesar.

Art. 16. - In cazul in care se cere consimtamantul reprezentantului legal, pacientul trebuie sa fie implicat in procesul de luare a deciziei atat cat permite capacitatea lui de intelegere.

Art. 17. - (1) In cazul in care furnizorii de servicii medicale considera ca interventia este in interesul pacientului, iar reprezentantul legal refuza sa isi dea consimtamantul, decizia este declinata unei comisii de arbitraj de specialitate.

(2) Comisia de arbitraj este constituita din 3 medici pentru pacientii internati in spitale si din 2 medici pentru pacientii din ambulator.

Art. 18. - Consimtamantul pacientului este obligatoriu pentru recoltarea, pastrarea, folosirea tuturor produselor biologice prelevate din corpul sau, in vederea stabilirii diagnosticului sau a tratamentului cu care acesta este de acord.

Art. 19. - Consimtamantul pacientului este obligatoriu in cazul participarii sale in invatamantul medical clinic si la cercetarea stiintifica. Nu pot fi folosite pentru cercetare stiintifica persoanele care nu sunt capabile sa isi exprime vointa, cu exceptia obtinerii consimtamantului de la reprezentantul legal si daca cercetarea este facuta si in interesul pacientului.

Art. 20. - Pacientul nu poate fi fotografiat sau filmat intr-o unitate medicala fara consimtamantul sau, cu exceptia cazurilor in care imaginile sunt necesare diagnosticului sau tratamentului si evitarii suspectarii unei culpe medicale.

CAPITOLUL IV

Dreptul la confidentialitatea informatiilor si viata privata a pacientului

Art. 21. - Toate informatiile privind starea pacientului, rezultatele investigatiilor, diagnosticul, prognosticul, tratamentul, datele personale sunt confidentiale chiar si dupa decesul acestuia.

Art. 22. - Informatiile cu caracter confidential pot fi furnizate numai in cazul in care pacientul isi da consimtamantul explicit sau daca legea o cere in mod expres.

Art. 23. - In cazul in care informatiile sunt necesare altor furnizori de servicii medicale acreditati, implicati in tratamentul pacientului, acordarea consimtamantului nu mai este obligatorie.

Art. 24. - (1) Pacientul are acces la datele medicale personale.

"(2) Pacientul are dreptul de a desemna, printr-un acord consemnat in anexa la foaia de observatie clinica generala, o persoana care sa aiba acces deplin, atat in timpul vietii pacientului, cat si dupa decesul pacientului, la informatiile cu caracter confidential din foaia de observatie."

Alineatul (2) al articolului 24 completat de art.unic din Legea 347/2018

"(3) In situatia in care pacientul s-a aflat in imposibilitatea de a-si exprima consimtamantul cu privire la informatiile prevazute la art. 21 si a intervenit decesul acestuia, prin exceptie de la prevederile art. 22, aceste informatii pot fi accesate pe baza certificatului de calitate de mostenitor."

Modificat de art.unic pct.2 din Legea 328/2023

Art. 25. - (1) Orice amestec in viata privata, familiala a pacientului este interzis, cu exceptia cazurilor in care aceasta imixtiune influenteaza pozitiv diagnosticul, tratamentul ori ingrijirile acordate si numai cu consimtamantul pacientului.

(2) Sunt considerate exceptii cazurile in care pacientul reprezinta pericol pentru sine sau pentru sanatatea publica.

Capitolul IV¹ Dreptul de a fi uitat

Art. 25¹. - (1) Prin derogare de la prevederile art. 2.203 alin. (1) din Legea nr. 287/2009 privind Codul civil, republicata, cu modificarile ulterioare, in situatia incheierii contractelor de asigurare, in cazul in care distribuitorul de asigurari solicita supravietuitorului de cancer informatii si documente in vederea evaluarii riscului pentru preluarea, respectiv mentinerea in asigurare, acesta are dreptul de a nu le furniza pe acelea care vizeaza afectiunea oncologica, daca a trecut un termen de 7 ani de la data incheierii protocolului oncologic. In cazul supravietuitorului de cancer al carui diagnostic a fost pus inainte de varsta de 18 ani, termenul este de 5 ani de la data incheierii protocolului oncologic.

(2) Distribuitorii de asigurari au obligatia de a inscrie dreptul prevazut la alin. (1) in mod clar, concis, usor de inteles si vizibil in acelasi camp vizual si cu

caractere de aceeași marime în documentele prin care solicită informațiile și documentele în vederea evaluării riscului, sub sancțiunea nulității relative a contractului de asigurare.

(3) În vederea asigurării respectării dreptului de a fi uitat, personalul medico-sanitar are obligația de a nu furniza distribuitorilor de asigurări informațiile și documentele prevăzute la alin. (1).

Completat de art.I pct.2 din [Lege 200/2022](#)

Art. 25². - La propunerea institutelor oncologice, prin normele de aplicare a legii, Ministerul Sănătății stabilește termene reduse față de termenul prevăzut la art. 25¹ alin. (1), pe categorii de vârstă și tipuri de afecțiuni oncologice ale supraviețuitorilor de cancer, pe baza datelor științifice privind progresele terapeutice.

Completat de art.I pct.2 din [Lege 200/2022](#)

CAPITOLUL V

Drepturile pacientului în domeniul reproducerii

Art. 26. - Dreptul femeii la viață prevalează în cazul în care sarcina reprezintă un factor de risc major și imediat pentru viața mamei.

Art. 27. - Pacientul are dreptul la informații, educație și servicii necesare dezvoltării unei vieți sexuale normale și sănătății reproducerii, fără nici o discriminare.

Art. 28. - (1) Dreptul femeii de a hotărî dacă să aibă sau nu copii este garantat, cu excepția cazului prevăzut la art. 26.

(2) Pacientul, prin serviciile de sănătate, are dreptul să aleagă cele mai sigure metode privind sănătatea reproducerii.

(3) Orice pacient are dreptul la metode de planificare familială eficiente și lipsite de riscuri.

CAPITOLUL VI

Drepturile pacientului la tratament și îngrijiri medicale

Art. 29. - (1) În cazul în care furnizorii sunt obligați să recurgă la selectarea pacienților pentru anumite tipuri de tratament care sunt disponibile în număr limitat, selectarea se face numai pe baza criteriilor medicale.

(2) Criteriile medicale privind selectarea pacienților pentru anumite tipuri de tratament se elaborează de către Ministerul Sănătății și Familiei în termen de 30 de zile de la data intrării în vigoare a prezentei legi și se aduc la cunoștința publicului.

Art. 30. - (1) Intervențiile medicale asupra pacientului se pot efectua numai dacă există condițiile de dotare necesare și personal acreditat.

(2) Se exceptează de la prevederile alin. (1) cazurile de urgență aparute în situații extreme.

Art. 31. - Pacientul are dreptul la îngrijiri terminale pentru a putea muri în demnitate.

Art. 32. - Pacientul poate beneficia de sprijinul familiei, al prietenilor, de suport spiritual, material și de sfaturi pe tot parcursul îngrijirilor medicale. La solicitarea pacientului, în măsura posibilităților, mediul de îngrijire și tratament va fi creat cât mai aproape de cel familial.

Art. 33. - Pacientul internat are dreptul si la servicii medicale acordate de catre un medic acreditat din afara spitalului.

Art. 34. - (1) Personalul medical sau nemedical din unitatile sanitare nu are dreptul sa supuna pacientul nici unei forme de presiune pentru a-l determina pe acesta sa il recompenseze altfel decat prevad reglementarile de plata legale din cadrul unitatii respective.

(2) Pacientul poate oferi angajatilor sau unitatii unde a fost ingrijit plati suplimentare sau donatii, cu respectarea legii.

Art. 35. - (1) Pacientul are dreptul la ingrijiri medicale continue pana la ameliorarea starii sale de sanatate sau pana la vindecare.

(2) Continuitatea ingrijirilor se asigura prin colaborarea si parteneriatul dintre diferitele unitati medicale publice si nepublice, spitalicesti si ambulatorii, de specialitate sau de medicina generala, oferite de medici, cadre medii sau de alt personal calificat. Dupa externare pacientii au dreptul la serviciile comunitare disponibile.

Art. 36. - Pacientul are dreptul sa beneficieze de asistenta medicala de urgenta, de asistenta stomatologica de urgenta si de servicii farmaceutice, in program continuu.

"Art. 36¹. - Niciunui pacient nu i se va refuza dreptul la ingrijiri medicale din cauza neinregistrarii nasterii sale in actele de stare civila."

Articolul 36¹, completat de art.II din [Legea 186/2019](#)

Art. 36². - (1) Pacientul are dreptul la medicina personalizata, pe baza recomandarii medicale.

(2) In vederea asigurarii respectarii dreptului prevazut la alin. (1), medicul specialist are obligatia de a pune la dispozitia pacientului informatii fiabile, pertinente si usor de inteles referitoare la optiunile privind interventiile medicale propuse, inclusiv beneficiile preconizate si riscurile acestora.

(3) Consimtamantul pacientului este obligatoriu pentru fiecare interventie medicala specifica medicinei personalizate.

(4) Colectarea, partajarea, gestionarea si standardizarea datelor necesare pentru dezvoltarea si aplicarea medicinei personalizate se realizeaza in conformitate cu legislatia privind protectia datelor.

Completat de art.I pct.2 din [Legea 138/2023](#) (intra in vigoare la 6 luni de la data publicarii in M.OF)

CAPITOLUL VII

Sanctiuni

Art. 37. -(1) Nerespectarea de catre personalul medico-sanitar a confidentialitatii datelor despre pacient si a confidentialitatii actului medical, precum si a celorlalte drepturi ale pacientului prevazute in prezenta lege atrage, dupa caz, raspunderea disciplinara, contraventionala sau penala, conform prevederilor legale.

"(2) Nerespectarea de catre distribuitorii de asigurari a dreptului pacientului prevazut la art. 25¹ alin. (1) atrage raspunderea civila, conform prevederilor legale."

Completat de art.I pct.3 din [Lege 200/2022](#)

CAPITOLUL VIII

Dispozitii tranzitorii si finale

Art. 38. - (1) Autoritatile sanitare dau publicitatii, anual, rapoarte asupra respectarii drepturilor pacientului, in care se compara situatiile din diferite regiuni ale tarii, precum si situatia existenta cu una optima.

(2) Furnizorii de servicii medicale sunt obligati sa afiseze la loc vizibil standardele proprii in conformitate cu normele de aplicare a legii.

(3) In termen de 90 de zile de la data intrarii in vigoare a prezentei legi, Ministerul Sanatatii si Familiei elaboreaza normele de aplicare a acesteia, care se publica in Monitorul Oficial al Romaniei, Partea I.

Art. 39. - Prezenta lege intra in vigoare la 30 de zile de la data publicarii in Monitorul Oficial al Romaniei, Partea I.

Art. 40. - La data intrarii in vigoare a prezentei legi se abroga art. 78, 108 si 124 din Legea nr. 3/1978 privind asigurarea sanatatii populatiei, publicata in Buletinul Oficial, Partea I, nr. 54 din 10 iulie 1978, precum si orice alte dispozitii contrare.

Aceasta lege a fost adoptata de Senat in sedinta din 19 decembrie 2002, cu respectarea prevederilor art. 74 alin. (2) din Constitutia Romaniei.

PRESEDINTELE
SENATULUI
NICOLAE VACAROIU

Aceasta lege a fost adoptata de Camera Deputatilor in sedinta din 19 decembrie 2002, cu respectarea prevederilor art. 74 alin. (2) din Constitutia Romaniei.

p. PRESEDINTELE CAMEREI
DEPUTATILOR,
VIOREL HREBENCIUC

Bucuresti, 21 ianuarie 2003.
Nr. 46.